

Gang da vilde være gaaet saa vidt, men at man formodentlig vilde have sagt, at nogle Aars Frist maatte der billigvis ubetinget gives Godseierne til at tage Bestemmelse om at sælge. Nu kommer Begrændsningen vel først, foreslaaet i samme Form, næsten 11 Aar senere, og det er Skade; men jeg tror dog, at det ikke desto mindre er den rigtige Form for Begrændsningen. Naar vi først nu ere komne til at betænke Manglen i saa Henseende ved Loven af 19de Februar 1861, saa maa vi ogsaa nu tage den indskrænkende Bestemmelse i den korrekteste og simpleste Form, hvori vi kunne faae den, og finde os i, at den egentlig kommer nogle Aar for sildig. Jeg vil derfor stemme for Forslaget under Nr. 14.

Ordføreren: Ja, jeg kan vel ikke undlade at tage Ordet, skjøndt jeg tilstaar, at jeg helst var fri derfor; thi deri maa jeg give den ærede 1ste Landssthingsmand for 9de Kreds (Rasmussen) Ret, at, skulde man kun tage Hensyn til det Bøvær, som Udvalgets Flertals Smødelommen har voldet saavel det selv som hele Landsthinget, saa kunde man næsten være fristet til at angre, at man er gaaet ind paa at stille Ændringsforslag. Men Udvalgets Flertal har naturligvis kun gjort det, fordi det har anset det for Ret og Rigtigt at tage Hensyn til de Dnsker, der havde lydt her i Salen ved 2den Behandling, og fordi det efter nærmere Overvejelse kom til det Resultat, at det burde saa være. Jeg skal imidlertid, idet jeg nu tager Ordet, bestræbe mig for at være meget kort.

Jeg skal da først sige et Par Ord om det Ændringsforslag, som nys blev omtalt af det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Madvig). Det har naturligvis været mig tilfredsstillende, at den høitærede Ministers Anskuelse og Opfattelse med Hensyn til det gik i samme Retning som min. Jeg kan ikke opgive den Mening, at dette Ændringsforslag meget vilde bidrage til at udskyde den Reform, som jo dog er det Maal, til hvis Opnaaelse Lovforslagets § 5 sigter. Det kan nemlig vel ikke være tvivlsomt, at om det end indeholder, for at bruge et Udtryk, som det ærede 2det Medlem for 9de Kreds (Estrup)

før tog i sin Mund, en Bøffelse for Godseierne, idet han, hver Gang en Fæstegaard bliver ledig, saa maa overveie, om han dog ikke nu bør tænke paa Salg, for derved at sikke sig Præmien, saa er dog, tænker jeg, den Bøffelse endnu stærkere, som indeholdes i selve Lovforslagets § 5, nemlig at Godseieren, naar han ikke inden 5 Aar har solgt et bestemt Kvantum, for stedse har mistet Retten til Præmien. Og i Principet er, som sagt, den høitærede Indenrigsminister enig med mig, idet ogsaa han finder, at Grundtanken i Forslaget ikke stemmer godt med de Tanker, som dikterede Loven af 19de Februar 1861, der gav Godseierne en, som det kaldes i den over Forslaget til den nævnte Lov afgivne Betænkning, „vægtig Opfordring“ til at imødelomme den danske Lovgivnings Grundbetragtning i dette Forhold. Der er vel blevet sagt, at ogsaa dette Forslag indeholder en Frist. Ja, men den skydes meget langt ud. Thi Godseieren har derefter Ret til at undlade at begynde Salgene — det har han jo for stedse, naar han ganske vil renoncere paa Præmien — saaledes at han dog bevarer Udgangen til at faae en Præmie. Han kan nemlig derefter bortfæste den ene Gaard paany efter den anden, lige til det Diebst, da der kun er 10 Gaarde, der ikke have skiftet Fæster, og saa kan han beslutte sig til at sælge dem og bevare Præmien (Estrup: Ja, saa bliver Præmien ikke stor); nei, naturligvis, det bliver kun den ene 10de Gaard. Men dette var ikke Tanken, som dikterede § 2 i Loven af 1861. Thi, som Betænkningen over Forslaget til den med god Føie udtaler, det skal, for at Godseierne skal kunne opnaa en saadan Præmie, fordres, at han gjør noget Klæffeligt. Og det var tilvisse dermed Mening, at han skulde udbyde Gaarden — hvad der gjentagne Gange er udhævet i den nævnte Betænkning — saaledes, at der blev gjort Salgstilbud til alle de daværende Fæstere og deres Familier. Og det turde vistnok endnu stedse være den samme Grundbetragtning, der ledede os, da vi ved forrige Behandling voterede § 5, idet vi ikke faae noget Ubilligt i, at de Mænd, der indtil en vis Tid slet ikke vare gaaede ind paa Lovens Tanke og havde begyndt at sælge,